

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการสร้างสุขภาพของคนในชุมชน

ผู้เขียน

นางวริฏฐา อินทะวงศ์

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้และ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างสุขภาพ และการพัฒนาระบบ กลไก กระบวนการ ในการสร้างสุขภาพของคนในชุมชน โดยให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยผ่านกระบวนการ ต่างๆ ได้แก่ การค้นหาปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหา และการประเมินผล

วิธีการวิจัยใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเก็บ รวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้าน เพื่อสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก สังเกตและจดบันทึกปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ ชุมชนอย่างละเอียดร่วมกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม สำหรับการวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูลได้ ทำเป็นระยะไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ เพื่อแยกประเภทของข้อมูลให้เป็นระบบเชื่อมโยงตีความและสร้างข้อสรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมใช้การทำประชาคม และการมีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพ โดยจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน เวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเวทีประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบ กลไกและกระบวนการสร้างสุขภาพในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการต่างๆ อย่างมีส่วนร่วม สามารถนำไปสู่การสร้างสุขภาพชุมชนได้ตามความต้องการของชุมชน ได้แก่ การค้นหาปัญหาด้านสุขภาพ การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหา และการประเมินผลซึ่งนำไปสู่การสร้างสุขภาพ เช่น การสำรวจภาวะสุขภาพของคนในชุมชน การจัดเข้าค่ายปลูกจิตสำนึกสร้างสุขภาพเพื่อการเรียนรู้และการเข้ามามีส่วนร่วม การเยี่ยมบ้านสมาชิกเครือข่าย การประชุมประชาคมร่วมกันกับองค์กรส่วนท้องถิ่น ทุกเดือนและการดำเนินกิจกรรมการสร้างสุขภาพอย่างสม่ำเสมอจนชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้
2. การสร้างสุขภาพชุมชนต้องอาศัยกลไก ที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสุขภาพรวมถึงเอกชน บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งนำไปสู่การเป็นชุมชนที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี

Thesis Title Model Development for Community Health Promotion

Author Mrs. Waridtha Inthawong

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis advisor Assoc. Prof. Dr. Chukiatt Leesuwana

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research were to study the learning process and community participation in health promotion, and the development system, mechanics and process of health promotion for the people in a community. Such model development was to involve the people into various processes by problem identification, problem solution and planning, and evaluation.

This study integrated the qualitative and quantitative research techniques in the participatory action research. The researcher went to stay with the villagers and collect data from the key informants by using participant observations, interviews, group and focus group discussions, participatory rural appraisal and taking notes. The data analyses were conducted along with the data collection appropriately. The collected data were examined, then, identified according to the issues, grouped for further analyses for further interpretation. The participatory action research was also conducted by the use of community forums for analyzing the community health situations, and organizing the stakeholders' forums for developing the systems, mechanism, and process of community health promotion.

The research results were as follows.

1. The learning, which could be conducted through various participatory processes, led to create the community health relating to its needs. Those were to identify health problems, planning for problem solution, and evaluation. Those activities were such as a community health survey, fortifying the community sense of awareness for health, learning and involvement, home visit of the network members, organizing the community forums with involvement of local organizations monthly, and conducting the community health promotion until the community could rely on itself.

2. The community health development had to rely on the existing community mechanism such as the villagers, community leaders, local organization leaders, the government officials involved in community health promotion, and private sectors. Those people participated in identifying the roles, duties, and also coordination leading to a better health community.